

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Bedrijventerrein Usseler Es, Enschede

**Toetsingsadvies over het milieueffectrapport
en de aanvulling daarop**

19 april 2010 / rapportnummer 1746-134

1. OORDEEL OVER HET MER

De gemeente Enschede wil een nieuw bedrijventerrein realiseren op de Usseler Es, ten zuidwesten van de stad. Hier moet bruto circa 90 ha bedrijventerrein beschikbaar komen. Voor deze ontwikkeling is een wijziging van het bestemmingsplan nodig. Voor de besluitvorming over deze wijziging is een milieueffectrapport (MER) opgesteld. Bevoegd gezag voor het MER is de gemeenteraad van de gemeente Enschede.

Tijdens de toetsing van het MER heeft de initiatiefnemer, na vragen van de Commissie voor de m.e.r.¹ (verder de noemen de Commissie), nadere informatie² aangeleverd over mogelijke gevolgen op Natura 2000-gebieden. De gemeente heeft hiertoe een passende beoordeling opgesteld.³ Ook heeft de Commissie aanvullende informatie ontvangen over de onderbouwing van de locatiekeuze in relatie tot het regionaal aanbod aan bedrijventerreinen, de verkeersproductie en het leefmilieu, het meest milieuvriendelijke alternatief (MMA) en de weergave van ‘milieueffecten en doelbereik’.

De Commissie is van oordeel dat **de essentiële informatie voor besluitvorming over het bestemmingsplan in het MER en de aanvulling tezamen aanwezig is**. De Commissie onderschrijft echter de samenvattende conclusie uit de passende beoordeling niet.

Uit de passende beoordeling blijkt dat er sprake is van een lichte toename van de depositie van vermestende stoffen op omliggende Natura 2000-gebieden. Uit de wetgeving volgt dat, in cumulatie met de al te hoge achtergronddepositie, bij elke toevoeging aantasting van de natuurlijke kenmerken van de Natura 2000-gebieden niet is uit te sluiten. De Commissie adviseert deze conclusie en de informatie uit de passende beoordeling mee te nemen bij de besluitvorming over het bestemmingsplan.

Het MER is overzichtelijk, bevat veel informatie, duidelijk kaartmateriaal en goede visualisaties. Uit het MER blijkt dat de Usseler Es, ook wanneer mitigerende maatregelen getroffen worden, door de aanleg van het bedrijventerrein sterk wordt aangetast. De aanleg van het bedrijventerrein heeft negatieve gevolgen op de cultuurhistorie, het landschap, het rijke archeologische bodemarchief en de aanwezige aardkundige waarden van de Es. Ook zijn er nadelige effecten op de verkeersdoorstroming en de luchtkwaliteit en nemen licht- en geluidshinder toe.

De in het MER gepresenteerde cijfers over de actuele vraag naar en het aanbod van bedrijventerreinen in de regio kennen grote onzekerheden en geven naar de inschatting van de Commissie een optimistische inschatting van de behoefte aan bedrijventerrein. Medio 2010 stelt de provincie in overleg met betrokken gemeenten de Prestatieafspraken Bedrijventerreinen Overijssel vast op basis van geactualiseerde trends en behoefteramingen. De Commissie ad-

¹ Voor de samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens, zie bijlage 1 bij dit advies. Projectgegevens en bijbehorende stukken, voor zover digitaal beschikbaar, zijn ook te vinden via www.commissiemer.nl onder *adviezen*.

² De aanvullende informatie heeft niet ter visie gelegen. De Commissie adviseert deze informatie bij de “nota reactie en commentaar” ter visie te leggen.

³ Voor het bestemmingsplan geldt vanwege de mogelijke significante gevolgen op Natura 2000-gebieden de plan-m.e.r.-plicht. De Commissie beschouwt het MER en de aanvullende informatie waaronder de passende beoordeling gezamenlijk als plan-MER, en heeft dit als zodanig getoetst.

viseert om de besluitvorming over de Usseler Es plaats te laten vinden op basis van deze geactualiseerde cijfers.

In hoofdstuk 2 wordt het oordeel van de Commissie nader toegelicht en doet de Commissie nadere aanbevelingen voor het vervolgtraject.

2. TOELICHTING OP HET OORDEEL EN AANBEVELINGEN VOOR HET VERVOLG

2.1 Stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden

Informatie in het MER

In het studiegebied ligt een zevental Natura 2000-gebieden⁴ die gevoelig zijn voor stikstofdepositie. In de huidige situatie is de achtergrondconcentratie van stikstof hoger dan de kritische depositiewaarde van de habitattypen. In het MER wordt aangenomen dat een toename van de depositie op deze gebieden van minder dan 0,5% van de kritische depositiewaarde geen significant effect zal hebben op de instandhoudingsdoelstellingen van deze gebieden.

Vanwege een al te hoge achtergronddepositie in de huidige situatie en overschrijding van kritische depositiewaarden is bij elke toevoeging (ook een zeer geringe) in cumulatie een verhoogde kans op significant negatieve gevolgen voor de betreffende Natura 2000-gebieden. Daarnaast zijn in het MER de effecten op Natura 2000-gebieden in de aangrenzende delen van Gelderland en Duitsland ten onrechte niet meegenomen. De Commissie heeft daarom tijdens de toetsing aanvullende informatie gevraagd in de vorm van een passende beoordeling. Voor de besluitvorming over het bestemmingsplan geldt hierdoor de plan-m.e.r.-plicht, waarbij de passende beoordeling deel uit moet maken van het MER.

Informatie in de aanvulling

In de passende beoordeling is het studiegebied ruimer genomen en is een groter aantal – ook Duitse – Natura 2000-gebieden beschouwd. Het blijkt dat de maximale depositie van NO_x als gevolg van het initiatief op Natura-2000 gebieden 1,2 tot 1,5 mol/ha/jaar zal bedragen op de gebieden Buurserzand en Haaksbergenveen, Aamsveen en Lonnekermeer. Deze gebieden hebben voor één of meerdere kwalificerende habitattypen een kritische depositiewaarde van circa 400 mol/ha/jaar, waarmee zij als zeer tot uiterst gevoelig kunnen worden gekarakteriseerd. Voor andere op wat grotere afstand gelegen gebieden is deze bijdrage veelal minder dan 1 mol/ha/jaar. De kwaliteit van de betreffende habitattypen en mogelijke mitigerende maatregelen worden niet beschreven. Men gaat er van uit dat na verloop van tijd de achtergronddepositie door een bestaande neerwaartse trend op deze gebieden zal afnemen.

In de passende beoordeling wordt hieruit geconcludeerd dat de natuurlijke kenmerken van de Natura 2000-gebieden niet zullen worden aangetast omdat de berekende toenames bij de huidige hoge achtergronddeposities verwaarloosbaar worden geacht (geen meetbare effecten) en op den duur zullen worden tenietgedaan door een bestaande neerwaartse trend.

⁴ Natura 2000-gebieden: Lonnekermeer, Aamsveen, Witte veen, Buurserzand en Haaksbergereveen, Boddenbroek, Landgoederen Oldenzaal en Dinkelland

Conclusie

Uit de passende beoordeling blijkt dat er sprake is van een geringe toename van de depositie van vermestende stoffen op omliggende Natura 2000-gebieden. Uit de wetgeving volgt dat, in cumulatie met de al te hoge achtergronddepositie, bij elke toevoeging aantasting van de natuurlijke kenmerken van de Natura 2000-gebieden niet is uit te sluiten. Dit wordt bevestigd door vaste jurisprudentie.

In de aanvulling worden geen mitigerende (bron-)maatregelen beschreven (bijvoorbeeld het toepassen van technische maatregelen bij de toekomstige industrie) waarmee de gevolgen van (extra) depositie mogelijk kunnen worden weggenomen. De veronderstelde dalende trend in de afname van depositie, wordt de afgelopen vijf jaar niet door concrete waarnemingen onderbouwd. Recente waarnemingen wijzen er op dat er een stagnatie van verdere afname is (zie onder andere Natuurbalans 2009⁵).

De conclusie in de passende beoordeling dat het voornemen niet zal leiden tot aantasting van natuurlijke kenmerken⁶ in de Natura 2000-gebieden kan de Commissie dan ook niet onderschrijven. Uit de wetgeving volgt dat een plan alleen doorgang kan vinden als de zekerheid wordt verkregen dat de natuurlijke kenmerken niet worden aangetast, of de zogenaamde ADC-toets⁷ met succes wordt doorlopen.⁸

- De Commissie adviseert deze conclusie en de informatie uit de passende beoordeling te betrekken bij de besluitvorming over het bestemmingsplan.
- De Commissie adviseert de mogelijke gevolgen van de geringe toename in de bovengenoemde depositie als aandachtspunt mee te nemen in de beoordeling van het voornemen in het kader van de Natuurbeschermingswet.

2.2 Onderbouwing locatiekeuze in relatie tot regionaal aanbod

Informatie in het MER

De locatiekeuze voor de Usseler Es is gebaseerd op informatie uit het MER 'Stadgewest Twente' (1995). Deze keuze en het gevolgde proces worden in dit MER voldoende toelicht.

Uit tabel 2.2.1b van het MER blijkt dat er 393 ha harde voorraad in de regio aanwezig is. Ook blijkt dat 94% van de bedrijfsverplaatsingen binnen de regio en 75% binnen de gemeente plaats zal vinden. Het MER gaat onvoldoende in op de beschikbaarheid van andere terreinen in de regio en binnen de gemeente Enschede zoals het XL Businesspark, het Vliegveld en de kop Marssteden. Ook wordt niet duidelijk wat er gebeurt met eventueel lokaal vrijkomende gebouwen en terreinen als gevolg van bedrijfsverplaatsingen binnen de gemeente en in de regio.

⁵ Natuurbalans 2009, Planbureau voor de Leefomgeving.

⁶ Van Dobben & Van Hinsberg (2008), Overzicht van kritische stikstofdeposities voor habitattypen en Natura 2000-gebieden. De auteurs van dit rapport stellen: "Wanneer de atmosferische depositie op een locatie hoger is dan het kritische niveau van het aldaar voorkomende of gewenste habitatype, dan bestaat er een duidelijk risico op significant negatieve effecten (dat wil zeggen: het niet halen van het instandhoudingsdoel)".

⁷ Dit houdt op grond van art. 19g en 19h van de Natuurbeschermingswet 1998 respectievelijk in:

- A: zijn er Alternatieve oplossingen voor een project of handeling? inclusief locatiealternatieven.
- D: zijn er Dwingende redenen van groot openbaar belang waarom het project toch gerealiseerd moet worden?
- C: welke Compenserende maatregelen worden getroffen om te waarborgen dat de algehele samenhang van Natura 2000 bewaard blijft?

⁸ Art. 6, lid 3 en 4 Habitatrictlijn, geïmplementeerd in art. 19g en 19h Natuurbeschermingswet 1998.

Informatie in de aanvulling

De aanvulling gaat in op het aanbod en bestaande leegstand in de regio. Ook gaat deze in op de voorlopige hectares aan de gemeente zijn toegekend in de “concept Prestatieafspraken Bedrijventerreinen Overijssel”.

De aanvulling gaat niet in op wat er gebeurt met vrijkomende kavels/terreinen elders binnen de gemeente en regio. Het vliegveld wordt in de aanvulling niet als ontwikkeling meegenomen. Ook de feitelijke markt vraag wordt in de aanvulling slechts zeer beperkt onderbouwd.

Conclusie

Actuele behoefte

De gepresenteerde groeicijfers voor de toekomstige vraag naar bedrijventerreinen kennen inherent grote onzekerheden en geven naar de inschatting van de Commissie een optimistische inschatting van de behoefte aan bedrijventerrein. Ook bestaan er diverse onzekerheden in het regionale aanbod van huidige en toekomstige terreinen.

Medio 2010 stelt de provincie in overleg met de betrokken gemeenten de Prestatieafspraken bedrijventerreinen Overijssel definitief vast op basis van de meest actuele trends en behoeferamingen. In het “concept Prestatieafspraken Bedrijventerreinen Overijssel” is vanwege de onzekerheden in 2015 een evaluatie en eventueel een herijking van de ramingen en planontwikkeling afgesproken. Hierbij worden door de provincie en de gemeenten de prestatieafspraken op redelijkheid en evenwichtigheid getoetst en zo nodig bijgesteld.

- De Commissie adviseert om de besluitvorming te baseren op de informatie die ten grondslag gaat liggen aan de definitieve Prestatieafspraken Bedrijventerreinen Overijssel.

Dit is temeer van belang daar uit het MER blijkt dat de Usseler Es een grote kran-es is met hoge landschappelijk, natuurlijke en cultuurhistorische waarden. Met name de bolling is zeer kenmerkend en waardevol en in deze omvang zeldzaam binnen Europa. De Usseler Es wordt, ook wanneer mitigerende maatregelen getroffen worden, door de aanleg van het bedrijventerrein sterk en gedeeltelijk onomkeerbaar aangetast. Het MER geeft een duidelijk beeld van de negatieve gevolgen op de cultuurhistorie, het landschap, het rijke archeologische bodemarchief en aanwezige aardkundige waarden van de Es. Ook zijn er nadelige effecten op de verkeersdoorstroming en de luchtkwaliteit en nemen licht- en geluidshinder toe.

- De Commissie adviseert bij een positief besluit over de Usseler Es het bedrijventerrein in fasen te realiseren gezien de onzekerheden in toekomstige vraag en aanbod. Gegeven de bestaande waarden van het gebied ligt het voor de hand om in de eerste fase de Oostkran te ontwikkelen en pas in de volgende fase de bolling. Een logisch moment voor de keuze om al dan niet de tweede fase te ontwikkelen is de herijking van de “Prestatieafspraken Bedrijventerreinen Overijssel” in 2015.

2.3 Leefmilieu

2.3.1 Verkeer

Informatie MER

In het MER wordt uitgegaan van een verkeersproductie/attractie van het bedrijventerrein van ca. 1.400 motorvoertuigen/uur in de avondspits (cf. Bijlage

7, verkeer van/naar Usseler Es op de gezamenlijke voedingslinks). In de ochtendspits betreft het circa 1.200 motorvoertuigen/uur.

Op basis van woon-werkverkeer en vrachtverkeer⁹ lijkt dit aantal erg laag, gezien het feit dat de meeste werknemers met de auto naar het werk zullen komen en daarnaast vrachtverkeer van en naar het bedrijventerrein rijdt. Op basis hiervan lijkt een schatting van de verkeersproductie/attractie van circa 2.700 à 3.000 motorvoertuigen/uur aannemelijk. Hogere verkeersintensiteiten kunnen leiden tot grotere stikstofdepositie, grotere gevolgen voor de ontsluiting en tot verdere verslechtering van de geluidsoverlast en luchtkwaliteit.

Informatie aanvulling

De aanvullende informatie bestaat uit een externe second opinion, die ingaat op de aantallen arbeidsplaatsen en de daaraan gerelateerde verkeersproductie. De second opinion vormt een onderbouwing van de verkeerscijfers in het MER. Dit gebeurt op basis van recente cijfers en publicaties over de verkeersproductie van bedrijventerreinen. Er wordt niet expliciet ingegaan op het aandeel vrachtverkeer.

Conclusie

In de huidige situatie is op de ontsluitingswegen van het plangebied al sprake van opstopping van het verkeer. Uit het MER blijkt dat de verkeersdoorstroming als gevolg van het voornemen verder verslechterd en dat hiervoor geen aanvullende maatregelen worden getroffen.¹⁰

De onderbouwing van de verkeerscijfers in de aanvullende informatie is van voldoende kwaliteit en de gehanteerde werkwijze is navolgbaar. Omdat in de gehanteerde methodiek niet expliciet wordt ingegaan op de hoeveelheid vrachtverkeer is ook de spitsfactor, die samenhangt met de verschillende verkeerssoorten en relatief laag lijkt, niet onderbouwd. Dit kan met name consequenties hebben voor de doorstroming van het verkeer en voor de geluidsproductie.

■ De Commissie adviseert om in de uitwerking van de plannen onderscheid te maken tussen vrachtverkeer en personenvervoer. De impliciete aanname voor de spitsfactor is daarmee beter te onderbouwen. Maak daarmee inzichtelijk welke invloed het voornemen heeft op de doorstroming van het verkeer en de geluidsproductie (zie ook §2.3.2 van dit advies).

2.3.2 Geluid

Informatie MER

De milieuzonering wordt in het MER slechts minimaal beschreven, zodat onduidelijk is of deze inderdaad tot het voornemen behoort. Het resultaat van de milieuzonering in de vorm van geluidbelastingscontouren wordt niet getoond. In het MER ontbreekt de informatie over de cumulatie¹¹ van wegverkeersla-

⁹ Meeste werknemers autogebonden cf. pag. vii voor woon-werkverkeer. Uitgaande van CROW-publicatie "Toepassing kengetallen goederenvervoer van en naar bedrijventerreinen", uitgaande van bedrijventerreintype "distripark", "hoogwaardig bedrijvenpark" of "gemengd bedrijventerrein" voor vrachtverkeer.

¹⁰ Zie ook diverse zienswijzen waarin aandacht wordt gevraagd voor de huidige overbelaste situatie en de toekomstige te verwachten problemen als gevolg van het extra verkeer.

¹¹ In de tekst wordt in de paragrafen die over verkeerslawaaai gaan, de term geluidniveau gebruikt zonder de toevoeging van het wegverkeer, waarmee de indruk wordt gewekt dat dit inclusief het industrielawaai is. Dit is het meest hinderlijk op pag. 142, waar staat (laatste alinea) "Te zien is de toename van de cumulatieve geluidniveaus door de realisatie van het Bedrijvenpark Usseler Es". Hier wordt bedoeld de geluidniveaus van (de toename van) het wegverkeer veroorzaakt door de aanleg van het bedrijvenpark. De indruk wordt gewekt dat de

waai en industrielawaai bij de omliggende woningen. Hierdoor geeft het MER niet voldoende inzicht in de randvoorwaarden waarbinnen het bedrijventerrein gerealiseerd kan worden.

Informatie aanvulling

De aanvulling gaat in op de geluidbelastingcontouren van het initiatief. Ook is de cumulatie van de geluidbelasting inzichtelijk gemaakt. Hieruit blijkt dat de geluidsbelasting voor de omgeving toeneemt.

Conclusie

De gegeven informatie in de aanvulling is helder. De Commissie constateert dat bij de beoordeling steeds uitgegaan wordt van de maximaal toelaatbare geluidsbelasting met ontheffing en niet van een beoordeling vanuit de voorkeursgrenswaarde. De Commissie constateert ook dat de mogelijkheden om de overlast van geluid verder te voorkomen of te reduceren¹² beperkt worden beschreven en niet zijn overgenomen in het voorkeursalternatief.

2.4 MMA

Informatie in het MER

In het MER wordt de ontwikkeling van het MMA omschreven en wordt een aantal maatregelen uitgewerkt. De Commissie is van oordeel dat het MMA niet alle maatregelen bevat die binnen dit kader mogelijk zijn, zoals geluidsmaatregelen, verkeersmaatregelen en energiemaatregelen (windturbines, zongericht bouwen, warmtenet, energieopslag in zoutcavernes).

Informatie in de aanvulling

In de aanvulling worden additionele maatregelen beschreven en mogelijkheden ter bescherming en/of verbetering van het milieu.

Conclusie

De informatie over de mogelijke MMA maatregelen is in de aanvulling aanwezig, hiermee is voldoende informatie beschikbaar.

2.5 Milieueffecten en doelbereik

Informatie in het MER

De samenvattende tabel van de milieugevolgen geeft naar oordeel van de Commissie een onjuist beeld van de effecten van het voornemen op de huidige situatie. Er wordt in deze tabel een aantal aspecten gepresenteerd, die volgens de Commissie geen milieueffecten zijn.¹³ Met name op de beoordeling van het aspect landschap komt het MER, in de samenvattende tekst voor dit aspect, op een te positieve eindconclusie uit¹⁴. Voor deze aspecten wordt een positieve score opgenomen, met als gevolg dat in de milieubeoordeling negatieve milieueffecten tegen deze positieve scores wegvallen. Deze aspecten kunnen wel

geluidniveaus ook het industrielawaai betreffen, hetgeen niet het geval is. Iets dergelijks geldt voor de ondertiteling van de figuren 10.4.1d en 10.4.1f.

¹² De Commissie denkt dat aan geluidsafschermende voorzieningen (met name langs de Westerval en de Haaksbergerstraat), de mogelijkheden voor stil asfalt en het verschuiven van milieucategorieën.

¹³ Aspecten die naar oordeel van de Commissie geen milieueffecten maar doelbereik zijn: zuinig ruimtegebruik, energie, bodem en water en het milieuzorgsysteem.

¹⁴ Deze punten zijn Intensief ruimtegebruik; Duurzaamheid; OV, het aantal locaties en inrichting haltes, inpassing en loopafstand; Ontsluiting auto en fiets (zijn nodig voor het voornemen, zijn geen effect op zich; Parkeren; Gebruiksfuncties van de Es.

gekenschetst kunnen worden als doelbereik¹⁵. Het is voor de transparantie van de milieubeoordeling van het voornemen echter wenselijk milieueffecten en doelbereik los van elkaar te presenteren. Ook heeft de Commissie een aantal kanttekeningen bij de vertaling van de informatie in het MER naar de effectscore (-,0,+ et cetera), met name op het gebied van ontsluiting, geluid en duurzaamheid en de borging van ambities.

Informatie in de aanvulling

De aanvulling bestaat uit nieuwe samenvattende tabellen van de milieueffecten enerzijds en het doelbereik anderzijds. Hierbij wordt ook ingegaan op de kanttekeningen bij de effect- en doelbereikscores.

Conclusie

De nieuwe samenvattende tabellen zijn verhelderend, omdat milieueffecten en doelbereik nu los van elkaar zijn opgenomen en tegen elkaar kunnen worden afgewogen. Ook is zorgvuldig gekeken naar de vertalingen van de informatie naar de effectscore. Hierdoor is een goede beoordeling van de effecten van het voornemen mogelijk.

¹⁵ Doelbereik is: welk doelen/nevendoelen wil je met het project bereiken en in welke mate bereik en borg je deze doelen met dit plan.

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing besluit-MER

Initiatiefnemer: college van burgemeester en wethouders van de gemeente Enschede

Bevoegd gezag: gemeenteraad van de gemeente Enschede

Besluit: bestemmingsplan

Categorie Gewijzigd Besluit m.e.r. 1994: D11.3

Activiteit: Aanleg bedrijventerrein Usseler Es

Procedurele gegevens:

kennisgeving startnotitie: 14 februari 2007

richtlijnenadvies uitgebracht: 18 april 2007

kennisgeving MER in ... van 12 november 2009:

ter inzage legging MER: 12 november tot 23 december 2009

aanvraag toetsingsadvies bij de Commissie m.e.r.: 29 oktober 2009

toetsingsadvies uitgebracht: 19 april 2010

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. De werkgroepsamenstelling bij het onderhavige project is als volgt:

mr. F.W.R. Evers (voorzitter)

dr. F.H. Everts

ir. H. Otte

dr. J. Renes

drs. W. Smal

ir. J.H. de Zeeuw

Werkwijze Commissie bij toetsing:

Tijdens de toetsing gaat de Commissie na of het MER voldoende juiste informatie bevat om het milieubelang volwaardig mee te kunnen wegen in de besluitvorming. De Commissie gaat bij het toetsen uit van de wettelijke eisen voor de inhoud van een MER, zoals aangegeven in artikel 7.10 van de Wet milieubeheer en de vastgestelde richtlijnen voor het MER. Indien informatie ontbreekt, onvolledig of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij dit een essentiële tekortkoming vindt. Daarvan is sprake, als aanvullende informatie in de ogen van de Commissie kan leiden tot andere afwegingen. In die gevallen adviseert de Commissie de ontbrekende informatie alsnog beschikbaar te stellen, alvorens het besluit wordt genomen. Opmerkingen over niet-essentiële tekortkomingen in het MER worden in het toetsingsadvies opgenomen, voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. De Commissie richt zich in het advies dus op hoofdzaken die van belang zijn voor de besluitvorming en gaat niet in op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang.

Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie www.commissiemer.nl op de pagina *Commissie m.e.r.*

Betrokken documenten:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advisering:

- Aanvullende informatie MER Bedrijvenpark Usseler Es, gemeente Enschede, 24 februari 2010.

- MER Bedrijvenpark Usseler Es, gemeente Enschede, 6 oktober 2009.
- Ontwerp Bestemmingsplan Usseler Es 2008, Gemeente Enschede, oktober 2009.
- Ontwerp Exploitatieplan Usseler Es 2008, Gemeente Enschede.
- Stedenbouwkundig- en beeldkwaliteitplan bedrijventerrein Usseler Es, Gemeente Enschede, juni 2009.

De Commissie heeft kennis genomen van de zienswijzen en adviezen, die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen. Dit advies verwijst naar een reactie als die nieuwe inzichten naar voren brengt over specifieke lokale milieumstandigheden of te onderzoeken alternatieven. Een overzicht van de zienswijzen en adviezen is opgenomen in bijlage 2.

BIJLAGE 2: Lijst van zienswijzen en adviezen

1. Ben van 't Mös & de Es vof, Enschede
2. L.A. Heurman en G.A. Heurman-Rosink, Enschede
3. Bureau Takkenkamp BV, namens H.B. Rutbeek-Nijhuis
4. R.M. Kooij en W.H. Kooij-Bartelink, Enschede
5. J.J. ter Harmsel en A.M.S. Kuipers, Enschede
6. Akzo Nobel, Hengelo
7. Marten Hop, Enschede
8. J.D. Scholten en S. Scholten-Hutter, Enschede
9. Vereniging Oudheidkamer Twente, Enschede
10. SRK Rechtsbijstand, namens G.J. van Munster makelaardij, Enschede
11. M. Hondebrink, Enschede
12. Bolwerk advocaten, namens de Vereniging tot behoud van Usselo en de Usseleres
13. Jos Lubberdink, Enschede
14. Buurtkring Usselo, Enschede
15. W.H. Bornebroek, Enschede
16. Finold P.O. B.V., Enschede

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport Bedrijventerrein Usseler Es en de aanvulling daarop

De gemeente Enschede wil een nieuw bedrijventerrein realiseren op de Usseler Es, ten zuidwesten van de stad. Hier moet bruto ca. 90 ha. bedrijventerrein beschikbaar komen. Voor de besluitvorming over het bestemmingsplan wordt een MER opgesteld.

ISBN: 978-90-421-2921-4

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Arthur van Schendelstraat 800 Utrecht

T 030 - 234 76 66

F 030 - 233 12 95

E mer@eia.nl

w www.commissiemer.nl

